VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2020/975

zo 6. júla 2020,

ktorým sa povoľujú dohody a rozhodnutia týkajúce sa opatrení na stabilizáciu trhu v sektore vinohradníctva a vinárstva

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 222,

keďže:

(1) Únia je popredným svetovým výrobcom vína. V hospodárskych rokoch 2014/15 až 2018/2019 bola priemerná ročná výroba vína v Únii 167,6 milióna hektolitrov. Vinársky hospodársky rok trvá od 1. augusta do 31. júla nasledujúceho roka. Na Úniu pripadá 45 % svetových vinohradníckych oblastí, 65 % celosvetovej produkcie, 60 % celosvetovej spotreby a 70 % vývozu do tretích krajín. K piatim najväčším výrobcom vína v Únii v zostupnom poradí podľa objemu výroby patria Taliansko, Francúzsko, Španielsko, Nemecko a Portugalsko.

(2) Vzhľadom na pandémiu COVID-19 a rozsiahle obmedzenia pohybu osôb zavedené v členských štátoch zažívali vinohradníci a vinári hospodárske výkyvy, ktoré viedli k finančným ťažkostiam a problémom s peňažnými tokmi.

(3) Šírenie ochorenia a zavedené opatrenia obmedzili dostupnosť pracovnej sily, pričom ohrozili najmä fázy výroby, spracovania a prepravy hrozna a vína.

(4) Povinné zatvorenie reštaurácií, hotelov, barov, ako aj zrušenie podujatí a osláv, ako sú svadby, narodeniny a obchodné podujatia v Únii a v tretích krajinách, viedli k zastaveniu prevádzky v sektoroch stravovacích, ubytovacích a reštauračných služieb na niekoľko mesiacov. Okrem toho činnosti v oblasti cestovného ruchu a vínneho cestovného ruchu, ako sú ochutnávky, veľtrhy a nákupy a spotreba na mieste výroby, boli vo väčšine členských štátov od marca 2020 vo veľkej miere prerušené.

(5) V dôsledku toho došlo k významným zmenám v štruktúre dopytu po víne. Spotrebiteľský dopyt sa posunul smerom k domácej spotrebe vína. Spotrebitelia síce zvýšili svoju domácu spotrebu určitých vinárskych výrobkov, ale táto zvýšená domáca spotreba nekompenzovala pokles dopytu v sektore stravovacích, ubytovacích a reštauračných služieb.

(6) Zatvorenie reštaurácií a iných stravovacích a ubytovacích zariadení spôsobilo výrobcom vína pokles obratu. V prvom štvrťroku 2020 prišli výrobcovia vína v Nemecku o 50 % obratu z dôvodu zastavenia predaja do reštaurácií. Došlo aj k 23 % zníženiu predaja do špecializovaných vinárskych obchodov, ktoré často uvádzajú na trh vína vyššej kvality. Podľa odhadov odvetvia pre celú Úniu spôsobilo zatvorenie reštaurácií, barov a hotelov od začiatku zatvorenia reštaurácií od polovice marca do konca mája 2020 zníženie objemu predaného vína o 30 % a k poklesu hodnoty o 50 % v porovnaní s predajom pred zatvorením prevádzok.

(7) Napriek nedávnemu uvoľneniu určitých opatrení a zmierneniu určitých obmedzení pohybu vrátane znovuotvorenia reštaurácií a stravovacích a ubytovacích zariadení sa neočakáva, že sa situácia v nasledujúcich 6 mesiacoch znormalizuje. Reštaurácie a iné stravovacie a ubytovacie zariadenia budú musieť dodržiavať podmienky obmedzenia sociálnych kontaktov, ktoré obmedzujú počet zákazníkov. Okrem toho sa v mnohých členských štátoch uplatňujú určité obmedzenia týkajúce sa veľkosti spoločenských zhromaždení vrátane súkromných udalostí, ako sú svadby, pri ktorých sa tradične konzumuje víno.

(8) Očakáva sa, že celosvetový cestovný ruch, pri ktorom sa v druhom štvrťroku 2020 očakáva pokles obratu o 70 %, v nasledujúcich 6 mesiacoch neožije v takej miere, ktorá by kompenzovala neexistujúcu spotrebu v reštauráciách počas obdobia, keď boli zavedené rozsiahle obmedzenia pohybu.

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671.

(9) Celkovo sa odhaduje, že spotreba vína v Únii v hospodárskom roku 2019/2020 klesne na 108 miliónov hektolitrov. V porovnaní s priemerom za posledných 5 hospodárskych rokov ide v hospodárskom roku 2019/2020 o celkové zníženie spotreby o viac ako 8 %.

(10) Vývoz do tretích krajín je pre sektor vinohradníctva a vinárstva Únie mimoriadne dôležitý. V roku 2019 vývoz predstavoval 12,1 miliardy EUR. Počas pandémie COVID-19 vývoz ovplyvnili logistické problémy, ako aj zníženie spotreby z dôvodu obmedzenia pohybu, ktoré sa uplatňovalo aj v tretích krajinách. Vypuknutie pandémie COVID-19 v Číne viedlo v tejto krajine a na iných miestach sveta k značnému preťaženiu prístavov, ako aj k častejšiemu rušeniu plavieb, čo malo za následok nedostatok kontajnerov, významné zvýšenie sadzieb za nákladnú prepravu a oneskorenie dodávok pri vývoze. Okrem toho vývoz vína z Únie už predtým negatívne ovplyvnili zvýšené dovozné clá, ktoré uložili Spojené štáty na dovoz určitých vinárskych výrobkov z Únie. Spojené štáty americké, ktoré pre Úniu predstavujú hlavný trh v súvislosti s vývozom vína, uložili od októbra 2019 valorické dovozné clo vo výške 25 % na vína z Únie.

(11) Celkovo sa očakáva, že vývoz vína z Únie do tretích krajín v hospodárskom roku 2019/2020 klesne o 14 % v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom aj v porovnaní s priemerom za posledných 5 hospodárskych rokov. V porovnaní s májom 2019 sa vývoz francúzskych, talianskych a španielskych vín do tretích krajín v máji 2020 výrazne znížil: objem vývozu francúzskych vín do tretích krajín sa znížil o 33 % a hodnota vývozu o 55 %; objem vývozu talianskych vín do tretích krajín sa znížil o 22 % a hodnota vývozu o 26 % a objem vývozu španielskych vín do tretích krajín sa znížil o 63 % a hodnota vývozu o 43 %. Vývoz šumivých vín bol v tom istom referenčnom období obzvlášť zasiahnutý. Podľa odhadov sektora vinohradníctva a vinárstva sa objem vývozu šampanského do Spojených štátov a Číny v máji 2020 znížil o 64 % a hodnota vývozu o 55 %, objem vývozu vína Prosecco do tretích krajín sa znížil o 27 % a hodnota vývozu o 32 % a objem a hodnota vývozu vína Cava do tretích krajín sa znížili o 40 %.

(12) Okrem toho v dôsledku výnimočnej úrody v hospodárskom roku 2018/2019 – 174,4 milióna hektolitrov – sa v súčasnosti v skladoch nachádzajú veľké objemy vína, čím sa v hospodárskom roku 2019/2020 počiatočné zásoby zvýšili o 14 % v porovnaní s hospodárskym rokom 2018/2019. Nepredané víno sa musí skladovať.

(13) Na základe uvedených okolností možno tieto udalosti klasifikovať ako obdobie vážnej nerovnováhy na trhu.

(14) S cieľom pomôcť vinohradníkom a vinárom nájsť rovnováhu v tomto období vážnej nerovnováhy na trhu je vhodné povoliť na prechodné šesťmesačné obdobie dohody a rozhodnutia poľnohospodárov, združení poľnohospodárov alebo združení takýchto združení alebo uznaných organizácií výrobcov, združení uznaných organizácií výrobcov a uznaných medziodvetvových organizácií, pokiaľ ide o produkciu hrozna a výrobu vína. Medzi tieto opatrenia patrí: i) transformácia a spracovanie; ii) skladovanie; iii) spoločná propagácia; iv) požiadavky kvality; a v) dočasné plánovanie výroby.

(15) Takéto dohody a rozhodnutia by mohli napríklad zahŕňať: i) spracovanie vína na iné účely, ako je destilácia vína na alkohol; ii) vytvoriť a nájsť skladovacie kapacity na zvýšený objem vína, ktorý sa má skladovať; iii) podporovať konzumáciu vína; iv) dohody o požiadavkách kvality, ktorými by sa uvádzanie na trh obmedzilo len na vína, ktoré tieto požiadavky spĺňajú a v) plánovanie opatrení na zníženie objemu budúcej úrody.

(16) Všetky dohody, resp. rozhodnutia by sa mali dočasne povoliť na obdobie 6 mesiacov. Nasledujúci zber v hospodárskom roku 2020/2021, ktorý sa začne v auguste 2020, a následne blížiace sa koncoročné oslavy roka, keď sa konzumujú a vyvážajú najmä vysokokvalitné vína a šumivé vína, sú obdobím, v ktorom možno očakávať najväčší vplyv uvedených opatrení.

(17) Podľa článku 222 ods. 1 prvého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 možno povolenie udeliť, ak nenarúša fungovanie vnútorného trhu a ak je cieľom dohôd a rozhodnutí výlučne stabilizovať dotknutý sektor. Tieto špecifické podmienky slúžia na to, aby nedochádzalo k uzatváraniu dohôd a prijímaniu rozhodnutí, ktoré by priamo či nepriamo viedli k rozdeľovaniu trhov, diskriminácii na základe štátnej príslušnosti alebo stanoveniu cien. Ak dohody a rozhodnutia tieto podmienky nespĺňajú alebo ich prestali spĺňať, uplatňuje sa na tieto dohody a rozhodnutia článok 101 ods. 1 zmluvy.

(18) Vzhľadom na to, že vážna nerovnováha na trhu sa týka celej Únie, povolenie udelené týmto nariadením by sa malo vzťahovať na celé územie Únie.

(19) Aby členské štáty mohli posúdiť, či dohody a rozhodnutia týkajúce sa produkcie hrozna a výroby vína nenarúšajú fungovanie vnútorného trhu a či je ich cieľom výlučne stabilizovať sektor vinohradníctva a vinárstva, mali by sa príslušným orgánom členského štátu – vrátane orgánov na ochranu hospodárskej súťaže – s najvyšším podielom odhadovaného objemu produkcie hrozna a výroby vína, ktorý je predmetom daných dohôd alebo rozhodnutí, poskytovať informácie o uzavretých dohodách a prijatých rozhodnutiach a o objeme produkcie hrozna a výroby vína a časovom období, na ktoré sa vzťahujú.

(20) Vzhľadom na závažnú nerovnováhu na trhu, existujúce zásoby vína, pokles spotreby a stratu vývozných trhov a s cieľom pomôcť odvetviu vinohradníctva a vinárstva zotaviť sa v období, keď sa zmiernili obmedzenia súvisiace s pandémiou COVID-19, a to až do koncoročných osláv a v nasledujúcom období, by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení.

(21) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Bez toho, aby bol dotknutý článok 152 ods. 1a, článok 209 ods. 1 a článok 210 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa poľnohospodárom, združeniam poľnohospodárov, združeniam takýchto združení, uznaným organizáciám výrobcov, združeniam uznaných organizácií výrobcov a uznaným medziodvetvovým organizáciám povoľuje na obdobie šiestich mesiacov, ktoré začína plynúť odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, uzatvárať dohody a prijímať spoločné rozhodnutia týkajúce sa produkcie hrozna a výroby vína, ktorých predmetom je transformácia a spracovanie, skladovanie, spoločná propagácia, požiadavky kvality a dočasné plánovanie výroby.

Článok 2

Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že dohody a rozhodnutia uvedené v článku 1 nenarušia riadne fungovanie vnútorného trhu a ich cieľom bude výlučne stabilizovať sektor vinohradníctva a vinárstva.

Článok 3

Geografický rozsah pôsobnosti tohto povolenia je územie Únie.

Článok 4

1. Po uzavretí dohôd, resp. prijatí rozhodnutí uvedených v článku 1 príslušní poľnohospodári, združenia poľnohospodárov, združenia takýchto združení, uznané organizácie výrobcov, združenia uznaných organizácií výrobcov a uznané medziodvetvové organizácie oznámia dané dohody alebo rozhodnutia príslušným orgánom členského štátu s najvyšším podielom odhadovaného objemu produkcie hrozna a výroby vína, ktorý je predmetom daných dohôd alebo rozhodnutí, a uvedú pri tom:

a) odhadovaný objem produkcie hrozna a výroby vína, na ktorý sa vzťahuje;

b) očakávané obdobie realizácie.

2. Najneskôr 25 dní po uplynutí šesťmesačného obdobia uvedeného v článku 1 príslušní poľnohospodári, združenia poľnohospodárov, združenia takýchto združení, uznané organizácie výrobcov, združenia uznaných organizácií výrobcov a uznané medziodvetvové organizácie oznámia príslušným orgánom uvedeným v odseku 1 tohto článku skutočný objem produkcie hrozna a výroby vína, ktorý bol predmetom dohôd alebo rozhodnutí.

3. V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2017/1185 ([2]) sú členské štáty povinné oznámiť Komisii tieto informácie:

a) najneskôr 5 dní po uplynutí každého jednomesačného obdobia: dohody a rozhodnutia, ktoré im boli počas daného obdobia oznámené podľa odseku 1;

b) najneskôr 30 dní po uplynutí šesťmesačného obdobia uvedeného v článku 1: prehľad dohôd a rozhodnutí realizovaných počas daného obdobia.

Článok 5

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 6. júla 2020

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

([2]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1185 z 20. apríla 2017, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 a (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o poskytovanie informácií a predkladanie dokumentov Komisii, a ktorým sa menia a zrušujú viaceré nariadenia Komisie (Ú. v. EÚ L 171, 4.7.2017, s. 113).